

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkul vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyestartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Közgazdaságunk.

A rendkívül kedvezőtlenül megindult tavasz még egyelőre csak a gabona börze spekuláns körében jelzi kártételeivel szeszélyesen változó természetét. A gabona árak évtized óta nem emelkedtek ily magasra. Európaszerte aggodalmasan tekintenek a jövő elé s Németország eddig erősen védvamos körei is Bismarck dacára és nevezetes engedelményekre hajlandók a gabona vámok leszállítása tárgyában. A kenyér a földlog élelmezésünkben, a hus csak azután következik, hiszen a szegényebb nép, a munkás osztály nagy része s a kisiparosok nem is számítják mindennapi élelmük közé ezt az erőt adó táplálékot, de kenyér nélküli élet hosszabb időn keresztül nem is képzelhető.

Ezért képezi mezőgazdasággal foglalkozó földmivelő és birtokos osztály az állam népességének legnagyobb s legtekintélyesebb elemét, azt lehet mondani, hogy ez az osztály az állam létfenntartó erejének leggazdagabb forrása, mely nemcsak a mindennapi életre szükséges élelmi czikkeket termeli, hanem egyszersmind a természet kebelén fejlődött, erőteljes nemzedékének tagjaival, új, meg új erőket nyújt az iparos osztályoktól kezdve minden foglalkozási szak részére. — És mégis el lehet mondani, hogy valószínűleg ez az osztály viseli az állam legnagyobb terhét, s ez az osztály függ leginkább a természet kedvező és mostoha változásaitól s viszont ez osztály jóléte, vagy rossz sorsa, mélyreható változásokat képes előidézni azok körében, kik munkájuk eredményét, iparuk termékeit a birtokosok és földmivesek szükségleteire és fogyasztására számítva állítják elő. Reájuk van utalva a kisiparos, a kereskedő, a hivatalnok. Ha a birtokosnak nincs eladó gabonája:

nincs bevétele; felszökkennek az élelmi czikkek árai, iparos, hivatalnok kevés pénzt csak életfenntartására fordíthatja, megvon magától minden más kevésbé szükségessé; a fizetések megszűnnek, beállanak a bukások, megrendülnek a hitelviszonyok s az elégedetlenség érzete a társadalmi és politikai helyzetre is aggasztóvá válik, a mint Olaszországban, Belgiumban, sőt a Lajthán tul is láthattuk.

Ezért örvendünk mi minden olyan kormányi és társadalmi lépésnek, mely a birtokosok és a földmivelők helyzetének javítására, emelésére szolgál s ezért sajnáljuk, ha ezen törekvések nem találhatnak eléggé meleg pártolásra és segítségre ez osztály kebelében. Így pl. igaz ugyan, hogy a cukoripar erdélyrészi vállalkozói nem valami különös előékenységgel bántak el a répatermelőkkel, sőt nem is megfelelő árakat fizettek, aránylagosan véve fel pl. a csehországi díjakat. De azt mégis bevallhatjuk, hogy közepszerű termés és ily árak mellett is többet jövedelmezett egy hold föld s ennek dacára a legtöbb birtokos oly csekély földterületet szánt répatermelésre, mely elegendő volt arra, hogy a vállalkozók évi rendes répaszükségletüket több éven át biztosítva láthassák vidékünkön.

Egy nevezetes körülmény is gátolja mezőgazdaságunk fejlődését, az t. i., hogy még most is sokan mennél több hold föld szerzésére, nem pedig mennél több hold föld jó megművelésére fektetik a főszűrt; sokhelyen, tagosított birtokokon is, még a régi slendrián gazdaság foly, mert nincs elég munkaerő, nincs elég trágya, nincsen elég jó gazdasági eszköz. — Felébe, harmadába adják ki a földet, rossz bérlők, kik csak zsarolni tudják

a földet, kezelik a jószágot, kik nem ültetnek egy fát, nem rigoliroznak egy talpalatnyi helyet.

Felemlíthetjük például azt, hogy a legjobb gyümölcs terem nálunk; ez pótolhatná ki némileg a fenyegető filloxéra által okozandó veszteségeinket; bár ezt sokan tudják és belátják, mégis bizony oly lassan terjed a gyümölcsstermelés s oly kevéssé válogatják meg a fajokat, hogy bámulni lehet, s mert nincs elég gyümölcsösünk, nincs rendes gyümölcskereskedésünk, hanem távol vidékről jönnek, kik összevissza vásárolják a termést. Bizony pedig ez az áldott föld meghalálja a fáradságot s erőssé, biztossá teszi az állam fenntartó birtokos osztályt.

Zürzavar.

A „Kolozsvar“ április 23-iki számában Tengelyi Jónás lapunk fennebbi című cikkével foglalkozik, jelesen azon állításunkkal, miszerint a „kollegium jelenlegi vezetőit — természetesen kivéve a kiveendőket, — méltán éri némi szemrehányás, hogy tulzott követeléssel léptek fel tavaly s nem békültek az idén, ez volt kezdete a zürzavarnak.“ Erre aztán válaszul azt állítja T. J., hogy: ez a kijelentés annyira nem felel meg a valóságnak, hogy: épen az ellenkezője igaz! — No, erre az „ellenkező igazságra“ valóban kiváncsiak levén, tovább olvastuk ezen cölzatalra nézve elég világos cikket, mely azon állításunkat, hogy tavaly — 1890-ben — tulzott követeléssel léptek fel a kollegium vezetői, t. i., hogy az összes, Nagyenyed város területén gyakorolt italmérségi jog kártalanítását igényelték írásbeli beadványukban s hogy az idén — 1891-ben — sem békültek, tehát fenntartották a gyulafehérvári kir. törvényszék előtt is igényüket, — azzal kívánja alaptalannak nyilvánítani, miszerint — állítása szerint — 1870-ben a kollegium kiegyezett volna a várossal a sörárulási jog bérbeadása fölött, fenntartván magának egyhatod részhez való jogot, mikor aztán 1888-

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

Szilágyi Farkastól.

(Folytatás.)

Egy másik jöltévőjük Czinege Ferenc volt, akkor állami pénzügyi főbiztossági irnok, szintén enyedi ember, a jan. 10-én Enyeden oly borzalmas módon meggyilkolt Czinege István fija.

Czinege Nagyszébenben lakott.

Ott találták 1848-ban az országos zavarok s nem is mozdult onnan semmi felé.

Miután az enyedi foglyok meglátogatása engedélyezve lett, őket a zárdában több rendben felkereste.

„A refektoriumban laktak mind együtt, s a mint hozzájuk először beléptem, mindgyárt előmbe jöttek mind, bár nagyon leverten s bus szívvel, de mégis látszott arczukon az amiatt való nagy öröm, hogy enyedi ösmerést láthatnak“, írja Czinege.

Czinege mintán meggyőződött, hogy a fogoly enyedik nyomorral küzdenek, közölte a dolgot a Szébenben lakó magyarok kiválóbbjaival s segélyezésök czéljából, ezek között aláírásívet indított.

Összesen 117 frtot irtak alá. Ezen összeget Czinege márc. 1-én Sándor József és Sigmond Andrásnak adta át kik azt enyedi fogoly társaik között egyenlő részben ki is osztották.

Az ezen összeg átvételéről Sándor József és Sigmond András által adott nyugta hátlapján ez áll: „A tulirt összeg, hogy a n.-enyedi 17 személyből álló kezesség között egyformán kiosztott, hitelesen bizonyítjuk. N.-Sze-

ben márc. 1. 1849. Kovács Elek s. k., Toth László s. k.

Az adakozók között találjuk Kenderesi Ferenc tartományi biztost 2 frt 30 kral, Hirling Károly tart. főpénztári tisztet 2 frt 30 kral, Szász Ferenczet 2 frt 30 kral, Keresztes Antal főpénztárnokot 5 frttal, Béli Györgyöt 5 frttal, Vajda Gábor főbiztossági irnokot 1 frt 40 kral, Czinege Ferenc főbiztossági irnokot 2 frt 30 kral, Keresztényi Samut 2 frt 30 kral, Daroczi Pált 2 frt 30 kral, Mosztig Gergely kereskedőt és Társát 1 frt 40 kral, Mikét 2 frt 30 kral, Jancsó Györgyöt 1 frt 15 kral, Berényi Lipótot 5 frttal, Kolosy Antalt 2 frt 30 kral, ifj. Bálint Ferenczet 2 frttal, Orosz J. t 2 frttal, Borbáth Antalt 3 frt 20 kral, Péchy Jánost 2 frttal, Farkast 2 frt 30 kral, Sónberg Adolfot 2 frt 30 kral, Gyujtó Lajost 2 frt 30 kral, Solymosi Károlyt 1 frt 15 kral, Dr. Borosnyóit 2 frt 30 kral, egy Papot 2 frt 30 kral, Simon Mihályt 2 frt 30 kral, Kristófi Jánost 1 frttal, Schultze János actuariust 2 frt 30 kral, Jablonczai Elek tartományi biztost 2 frt 30 kral, Ponorit 5 frttal, Mezei Jánost 2 frt 30 kral, Gyergyait 3 frt 20 kral, Márkót 1 frt 15 kral, Karácsonyit 50 kral, Sándort 1 frt 40 kral, Szász Samut 2 frt 30 kral, Solymosi Józsefet 2 frt 30 kral, Sándor Albertet 1 frt 40 kral, Szalánczi Gábort 2 frttal, Contralor Éder Károlyt 2 frt 30 kral, „Egy zalatnai károsodott“-at 50 kral.*)

Foglásink a legmélyebb lehangoltságban töltötték el azt a két hónapot, mennyi ideig Szébenben voltak bezárva.

Hogy Enyed teljesen elpusztult, azt tudták, de hogy szeretteik közül maradt-e életben valaki, arról nem sikerült semmi bizonyost megtudniok.

Ünnep-napokon rendes isteni tiszteleteket tartottak. Ilyenkor szent énekeket énekeltek, aztán fogolytársuk Sándor J. enyedi ref. pap. imát és egyházi beszédet mondott ott a refektoriumban, mely fogházuk vala. Az enyedik

által megtartott isteni tiszteleteken a zárda épületében levő többi magyar foglyok egy része is részt szokott venni.

Hétköznapokon a zárda templomába jártak misét hallgatni. Itt az enyedik az orgona körül foglaltak helyet mindig, csoportosan s reformatusok úgy mint rom katolikusok.

Czinege sokszor látta őket a zárda templomában együtt és hallotta „a Corusban, mise alatt a kántorral együtt nagyon érzékenyen és áhítatosan énekelni.“

Halottjuk is volt a fogság ideje alatt.

Szily Imre fogolytársuk halt meg február 26-kán inlázban.

Ez az alig 30 éves férfi a fogházban telességgel nem birt magán erőt venni. A lelki rázkodások és a kiállott sanjaruságok testben és lélekben teljesen megtörték. Vigasztalhatatlan volt s többnyire ágyban-fekvő beteg Betegsége ideje alatt dr. Borosnyai szébeni orvos gyógykezeltte.

Huszonhetedikén temették el az összes magyar foglyok jelenlétében.

Temetése a legegyszerűbb, de mélyen megható volt.

Sándor József lelkész nem érzett magában annyi erőt, hogy elhunyt fogolytársa, barátja koporsója mellett papi szolgálatot végezhesen s ez okon egy Izsák nevű pap mondott a halott felett rövid megható imát, aztán elvitték a Ferencz-rendiek sirboltjába s ott örök nyugalomra helyezték.

Az egyszerű temetés költségeit az elhunytak fogolytársai, barátjai fedezték.

Jan. 21-én, mig Szében kapui előtt a császári sereg és Bem tábora között az ütközet folyt, a zárda épületében levő magyar foglyok, utra készenlétben tartattak hogy a város bevétele esetében az elvonuló császári katonaság magával vigye őket is.

Márcz. 11 én is, a mint a N. Szébeni védő oroszok, és Bem táborának ágyui d u. 4-órakor megszólaltak ujoag

* Czinege Ferencz szives közlése alapján.

ban megszűnt a polgári iskola, melynek fenntartására engedte állítólag át a kollegium ezt az egyhatod részt, a város — szerinte — nem akarta vissza engedni a jogvedelmét, mert a polgármester gyöngéd telen ül (!) elutasította a megtagadott egyezmény békés uton való elismertetése iránti lépéseket. — „Pöröl most már — így folytatja teljes logikával T. J. — a kollegium a fejedelmi adománylevél alapján az összes regále jogokért, de ezt így hozza magával a pör természete!”

S hogy a logika még teljesebb legyen, így folytatja Jónás ur: „Jól tudja a kollegium, hogy az enyedi ingremiált polgárságnak az itálárlásra meg vannak a maga szerzett jogai; e jogokat a kollegium soha sem (?) zavarta, s akarva, nem akarva el fogja ismerni a per útján is, mihielyt arra kerül a sor. Addig azonban, ha nem lehet békélnie, tehát pöröl, ha pedig lesz kivel békélnie, tehát békél.”

A kollegium jelenlegi vezetőinek álláspontja tehát így értendő, szöcsövük: Tengelyi Jónás szerint: kellett nekik a sörhaszonbér egy hatoda, mely megfelel körülbelül 2800 mondd kétezernyolcszáz s egypár forint kártalanítási tőkének. És mert mindjárt nem kapták meg a 2800 frtot, hát most követelik az egész 320.000 frt kártalanítást. Jól tudják ugyan, hogy ez az egész összeg nem illeti meg őket, mert Jónás szerint is a polgárságnak megvannak szerzett jogai, de hát a kollegium mégis az egész kártalanításra igényt tart, mert — „így hozza magával a pör természete!” A kollegium tehát tudja, hogy mi illeti meg őt, — tudja, hogy az egész kártalanítás nem illeti meg, de azért mindent követel. — No, ha ez nem zürzavar, akkor igazán csodálatra méltó J. ur újdontat új, világos, tiszta, egyszerű logikája.

A kollegiumnak vagy van az egész kártalanítási összeghez igénye, vagy nincs. Ha van igaza: szabad lett volna-e 2800 frtot az egész jogot — mely most 320000 frtot ér — átengedni a városnak és a polgárságnak? — Már pedig Jónás ur szerint erre meg volt a hajlandóság. Ha nincs igaza, — a mint hogy nincs is — és ha tudja, hogy nincs joga az egész összeghez, hogyan meri pocsékolni pénzét, nemes és nagylelkű alapítók adományának tanügyi célokra rendelt jövedelmét haszontalan perlekedésre, a mint azt a furcsa historiája „kérdési pör”-nél is tette?!

Es ha a kollegium — Jónás ur szerint — „ha lesz kivel békélnie, békél”, miért nem tette ezt tavaly és miért kerülte ki az ilén a kiegyezésre való egyenes, írásbeli felhívásban kijelölt módozatot: a bizottsági megbeszélést? hiszen e lett volna a legegyszerűbb, legtermészetesebb módja annak, hogy az összes érdekelt felek, kikerülendő pert, költséget és kellemetlenséget, kijelentések óhajataikat, megbeszéljék annak valósulására vezető módozatokat, s ha a kollegium küldöttjeinek a nyert felvilágosítások dacára is még maradtak volna jogi tekintetekben scrupulusai, sokkal inkább indokolt lett volna ekkor fordulni „jogi tanácsokért és utmutatókért főhatóságához, az erdélyi ref. egyházkerület igazgató tanácsához”, a mint a városi tanácshoz nagy későn megküldött válaszában jelezte, melyben azonban egyetlen szó sincs

indulásra készen tartották őket, de szerencsésükre az észvesztetten megfutamodott oroszoknak és császáriaknak nem volt annyi idejük, hogy a foglyokat magukkal hurcolhassák.

Ott várakoztak a zárda épületében elindulásra készen, dobogó szívvel, a remény és aggodalom váltakozó érzelmeivel keblökben az útközvet végeredményére s mikor az ágyu szó, késő este elnémult s őket nem vitték, úgy voltak meggyőződve, hogy a magyar seregek N.-Szeben kapui előtt ismételtelen vereséget szenvedtek.

Estéli 11 óra körül hallják, hogy a zárda nagy vasas ajtaját kívülről keményen döngetik és nyomban nyitják is.

Ugyanezen perczen erős fegyverzörgés zavarja meg a zárda csendjét s egyszerre több ajakról eme kiáltás volt halható: „Hol vannak a magyar foglyok?”

Felnyitlik a refektorium ajtaja s azon pár száz nemzetőr rohan be az enyediékhöz, halálra rémülten. Hebegik, hogy itt vannak a honvédek s egész testökben reszkette kéri a fogly magyarokat, hogy a honvédek bosszujá ellenében őket védjék meg s egyszerűen önként átadják nekik fegyvereiket.

Ezen halálra rémült emberek a zárdában levő magyar foglyok őrizetével megbízott szász nemzetőrök voltak.

A szász nemzetőrök nyomon követik a terembe a honvédek s örömtől sugárzó arczal kiáltják: „Szeben be van véve! Szabadok vagytok testvéreink. Eljen a haza!”

Az az öröm, mely a foglyok szívét átjárta, midőn a dalias magyar honvédek maguk előtt látták s magukat szabadoknak érezték, az olyan valami volt, melyet a el-képzelnéi igen, de leírni nem lehetséges.

Honvédeink a gyámoltalan, a remegő szász nemzetőröket nevelték, de nem bántották egy ujjal sem.

Cinenge figyelmeztetett egy, Nagyszében valamelyik utcáján újongó honvéd szakaszt, hogy a Ferencz-rendiek zárdájában magyar foglyok várakoznak szabadításra.

A foglyok az éjj sötétében nem merték a zárda

arról, hogy a „várostól részletes ajánlatot vár” a mint Jónás állítja. A tanács az erre szabályszerűen felhatalmazott bizottság elé terjesztette a választ, s a bizottság — mert 4 nap múlva már a törvényszéki tárgyalás következett — az idő rövidsége miatt nem tehetett mást, mint a lépésről lépésre megszabott közgyűlési utasítás szerint kijelölte a per felvételére ügyvédeit, egyaránt védve a polgárok és a város érdekeit, melyek egymással, — bármit beszélnek is — 1862-ben kelt megállapodás szerint ellentétben nem állottak. És ha talán Jónás szerint ezután nem lenne egészen közös és azonos az érdek, annak feltétlenül ő és társai lesznek az okai. De akár miként legyen: mi és azok, a kik becsületesen, őszinte indulattal szolgáltak a város, a kollegium s a polgárság eddig összeegyeztethető közjává, ha akár a kollegium; akár az igazgató tanács felveszi a békés kiegyezés elejtett fonálát, a beszélgetés alkura készen állunk. Csak hogy Jónás urék, személyeskedésből s a zavarban való halászhátas reményében — talán éppen ezt nem akarják?! Örvendének az ellenkezőnek.

Beigazolva, hogy a főkérdésben igazat mondtunk, kisebb jelentőségű dolgokra nem reflektálunk s ezuttal is csak azért tettük megjegyzéseinket, mivel állításunk igazsága kétségre vonatott.

Reményi Ede.

„Értesítem, hogy Reményi oda fog érkezni Maros-Vásárhelyről jövet, april 22 én déli 12 órakor. Tisztelettel dr. Hubay Károly.” Ezt a rövid kis értesítést kapta lapunk derék kiadója, kit — tudni való — semmi rendkívüli dolog nem hoz ki a sodrából. Arrangeuri minőségében sem tette ki a lábát az utcára, hanem szép eszencsen elvégezte Bokody színgazgatóval, hogy hozzá rendbe a színtermet, elrendelte a plakátok, belépti jegyek ki nyomtatását s ezzel a legnagyobb nyugalommal várta a publikumot, hadd jöjjen az extázisba, Reményi lázba stb. Kíváncsi voltam a paroxizmus tüneteire, 18-án tehát bementem a könyvkereskedésbe. Csend és komolyság fogadott „Elektra” 20 kros és Moldován Gergely 50 kros kiadásainak körében. (Ezek a mostani saison jelzői). — „Hány jegy kelt el?” kérdém. — „Öt az első sorban, három a negyedik padban, — mind azt mondják, hogy drága a jegy, hogy adjon ki egy 3 tagu család 6 frtot?”

„No, még nem működnek a lázbacillusok, gondolom, de hátha már fejlődésben vannak, s e végből sorra vettem ismerőseimet. — „Oh, én már 20 év előtt is hallottam, nekem elég volt, soh' se feledem el.” — „De mit gondolsz, hét gyerek van a háznál, hogy adhassak ki annyi pénzt.” — „Hej! tudod, a fülembé, ide ni, huzta nekem Reményi, pompás jó kedvében; persze régen, nem muzsikál úgy többet.” — Ezek ugyan eléggé kedvezőtlen kilátások; de minthogy én vagyok a lap referense s minden referens — legalább nálunk — maga szokott magának helyet szerezni, hát kiszurtam a főreséket azon elhatározással, hogy majd jó szélesen foglalom el a padot nehogy az előadások Reményi észrevegve az ürességet, majd csodálkozik aztán, ha a pénztárt számba veszi. —

Épületéből távozni s a márc. 12-re virradó éjjel még abban töltötték, most mar mint győztesek, mint szabad emberek.

Másnap Bem tábornok minden egyes volt fogoly részére 100 pengő forintot fizetett ki a hadi pénz tárból, utra valóul.

Volt ám ezután becsők a magyar foglyoknak a szebani szászok előtt. Körve-kérték őket, hogy menjenek szállásba hozzájuk.

Keletkezett pedig a mi jó!, n.-szebeni szász sógoraink keblében, eme végtelenül szíveslyes!, eme megható! vendégszeretet tüzeinek, a volt magyar foglyok iránt történt hirtelen és nem várt felleobanása azou ok miatt, mert azt hitték, hogy azon esetben, ha a győztes honvédek házknál magyar embert találnak, őket nem bántják, nem rabolják ki.

Nem bántották derék honvédeink őket, ha volt, ha nem volt magyar ember vendégök.

Az enyedi volt foglyok közül Telegdi János és Sigmond András már pár nap multával elhagyták Szebent a szászsebes-gyulaféhvári utvonalon siettek Enyedre haza.

A többiek, miután az utazás a szerte-szét barangoló felkelő oláh csapatok miatt, N.-Szeben bevételé után is egy ideig veszélyel járt, még közel 4 hetet töltöttek Szébenben.

Április első hetében indultak ki onnan egy csoportban.

Utjokat Medgyes felé vették s a Küküllő völgyén folytatták. Innen átmentek a Maros völgyére.

A Maroson Radnóthnál keltek át s a Mezőség szélén Torda, illetőleg Kolozsvár felé tartottak.

(Folyt. köv.)

Kedden azonban már türethő izgalmat vettem észre — a jegyek fogyni kezdtek. Szerdán délbe nyolc kocsis lelkes hazafi robotgott ki a vasuti állomáshoz, — Török Dániel a nemzeti ünnepek és nevezetes események megünneplését rendező állandó és változó bizottság elnökének vezetése alatt. Reményi megjött, dr. Szász Károly mindgyárt megismerte, mert már azelőtti napokon is látta s erre a bizottság többi tagja is mindgyárt tudta, hogy ez a Kis borotvált képű, kopasz emberke az a hírneves művész, ki Viktoria császárnő és Kalakaua király előtt is muzsikált. Körbe állottak, éljént kiáltottak, s erre szótlan megszólalt Dani bátyám, üdvözölvén a művészt, ki harszóban karddal, békében launtal szerzett dicsőséget s ki világhírűvé vált fényes pályáján sem feledkezett meg városunkról, mely ép oly örömmel fogadja most, mint egykor évtizedek előtt. Reményi meghatva köszöntö a szíves fogadást és szerényen képlenté, hogy örömeinek tartja, ha az enyediék várakozását ki fogja elégíthetni azzal, amit tud. Este zsunfolva volt a terem. Falrengető taps köszöntö a művészt. Majd csönd lett, s megszólalt hegedűjének szívekig ható hangja. Hogy és mint játszott? már annak leírására nem váltalkozom, ahoz bizony kevés ember ért. Hanem hát éreztük, hogy ehez hasonló remek játékok rég nem hallottunk és sokáig nem fogunk hallani. De nem feledkezhetünk meg Bodó Alajosról, Reményi kitűnő kísérfőjéről sem. Pompás zongorajátéka igazi élvezetet szerzett, ezt pedig Reményi mellett elérni szép dicsőség! A közönség nem győzött tapsolni, éljenezni s Reményi szívesen játszott újra, meg újra, ajkán derült mosolylyal mindannyiszor, valahányszor remek Stradivariussán csodálatos futamokat esalt ki vonójával. Az est emlékére esinos költeményt szórtak szét a közönség közt. — 23-án pihent, az az dehogypihent. Este a kollegium ifjusága fáklýs-menettel tisztelgett a művész szállása ablakai alatt. — Az üdvözölő szónok Tárkányi György IV. éves theologus beszédére házi gazdája dr. Szász Károly felelt, kijelentvén, hogy kitűnő vendége általa szóval fejezi ki köszönetét, maga pedig hegedűje hangjával fog felelni. Ugy is lett: Reményi az ablakhoz állott és csoda szépen játszott el pár népdalt, majd a Rákoczi indulót. Harsogó éljenzéssel bucsuzott el tőle az ifjuság s a közönség. 24-én délben utazott el Szászvárosra.

VEGYES HIREK.

— **Értesítés a női munkakiállítás ügyében.**

A női ipariskola kiállítása végelesen május hó 21. 22 és 23-ik napjaira állapították meg. — A női választmány tagjait tisztelettel kérem, szíveskedjenek május hó 2 án d. u. 3 órakor ez iskola helyiségében a teendőik megbeszélése végett megjelenni. Nagyenyed, 1891. április 25. Dr. Kovács Ödön, a gondnokok elnöke.

— **Bedőházi János**, graf Degenfeld József nyugalmozott jószágigazgatója e hó 23-án életének 71-dik-évében Marosvásárhelyt hosszas betegeskedés után jobbra szenderült. A főiri család körében, melynek szolgálatában tevékeny életét töltötte, egyenes lelkűsége s odaadó hűsége miatt valódi családtagnak tekintették. — Haza, és emberszeretet képezték jellemének kimagasló vonásait! vendégszerető háza az abszolút korszakban s később is gyűlhelye volt a közélet embereinek, kik közül Sági László, az elhunytinak meghitt barátja, gyakori vendége volt a Vesszősi Tuskulumnak, hol az ékes szavú történetész zavartalanul szöhetett bölcsészeti ábrándjait melyekkel annyiszor lelkesedésre ragadta a szíves házigazdát s annak vendégeit. — Bedőházi a betegségtől megtörve, fiához Bedőházi János marosvásárhelyi ref. tanárhoz vonlt, s ennek házánaál érte a megváltó halál. Békén nyugodjanak porai!

— **Színészet.** Bokody társulata e hóten is folytatta sikeres előadásait, melyekben a főresz Bokodynének jutott ki különösen „Ágnes asszony”, „Elektra”, „Tücsök” előadásaiiban jeles alakításokat tüntetett fel. Uj tag volt Pártos Etelka az „Ingenyelők”-ben, ki Erdei Berta helyett lett énekes szerepekre szerződötve. A társulat még egy bérletet nyitott, ajánljuk a közönség pártolásába.

— **Meghívó.** a n.-enyedi theol. akad. dalkara Gyulaféhvártt 1891. május 7-én, áldozócsütörtökön; a Hun-gária dísztemében Borsay Sámuel főiskolai zenetanár ur vezetése alatt, tánccezal egybekötött, jótékonyczélu hangversenyt rendez. Helyárak: elsőrendű zártszék 1 frt, másodrendű zártszék 80 kr, állóhely 50 kr. Jegyek előre válthatók Nagyenyeden Wokál J. ur könyvkereskedésében Gyulaféhvártt Mihellyes Zsigmond ur gyógyszerárában. A hangverseny estéjén 6 órán tul, a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor. — Músor. I. szakasz. 1. Nyitány, előadja a 62. cs. és kir. gyalogezred zenekara Pindel Arthur karnagy ur vezetése alatt. 2. „Csatadal”, Huber Károlytol; éneklí a theol.-akad. dalkara. 3. „La Favorite”, Grand Fantasie, Ascher F.-től; zongorán előadja Jónás Szidi k. a. 4. Vig monolog; előadja Kovács Dezső ur. 5. Énekduet; Deutsch Regina zongorakísérete mellet t

éneklí:
6. Madá
IX. szin
Höhn Ka
József ur
Gy.-től;
dal felet
Ilona k.
Paganini
sia), Hul
séréte m
induló,
akad da

szeti és
22-én d
termébe
lasztmán
sorozata
ásatások
mának n
hévártt,

olvasó
elhatáro
tulásá
jelenő
tomat,
lenyomot
drámai
tokat, lev
radságga
ez ideig,
mintán
tal ohajt
nek, kik
leg helyr
ditó okol
olvasói k
keznek.
másolatb
zám (Na

ségi esit
magát. T

tása teré
iparosnak
Waiser
meltán i
uttörés é
tett ki W
élenken t
ült el az
ik tűz-fee
és irányá
alkalmáb

— E czé
tűzotóság
lékőre léz
oltók veze
meghivta.
éssel visé
ép a mag
tűzoltó-eg
tán egy k
ban időz
fiumei kor
ély e hó I

háromszáz
városból,
Zágrábból
jára az o
érkezett az
közül külö

küldött kö
letemet a
szerzett ki
még sokáig
lők között
Zichy Ágo
Mihály, g
Gróf Szécl
tűzoltók fő
titkár, Gró
kedelmi k
érdeklődés
ános mege
szerek gyá

ettem észre —
yole kesi fel-
shoz, — Török
es események
bizottság elnö-
Szász Károly
napokon is látta
rt tudta, hogy
az a hirveve
király előtt is
s erre aztán
észt, ki harez-
észt s ki vi-
zett meg va-
ost, mint egy-
te a szives fo-
tartja, ha az
l, amittud. Es-
nté a művészt.
szivekig ható
írására nem
Hanem hát
ég nem hal-
nem teledkez-
ő kisérőjéről
szerzett, ezt
! A közön-
nyí szivesen
lyial mind-
in esodálatos
és esinos köl-
3-án pihent,
ága fáklýás-
kai alatt. —
es theologus
kijelentvén,
közönetét,
Ugy is lett:
a játszott el
zó öljenzsel
-én dölben

ügyében.
hó 21. 22
választmány
us hó 2 án
lők megbe-
ápális 25.
g elnöke.
József nyu
nek 71-dik-
s után job-
lynek szol-
felkúsege s
tették. —
kimagasló
ban s kö-
kik közül
akori ven-
kes szaru
ábrándjait
íves házi-
etegségtől
i ref. ta-
lító halál.
s folytatta
nak ju-
"Tücsök"
tag volt
a helyett
meg egy
ara Gy-
; a Hun-
tanár ur
u hang-
frt, má-
ek elő e
edésben
tárában.
Felül-
nyugtáz-
1. Nyi-
ara Pin-
al", Hu-
La Fa-
eladja
e Dezső
mellet t

éneklik: Deutsch Juliska és Duducz Kata kisasszonyok.
6. Madách „Az ember tragediája“ cz. drámai költeménye
IX. színet előadják: Megai Teresi k. a., Tárkányi György,
Höhn Károly, Ozsváth János, Egerházi Lajos, Tóthfalusi
József urak. II. Szakas. 1. „Norvég Matrózda“, Káldi
Gy. től; énekli a theol. akad. dalkara. 2. „Ábránd nép-
dal felett“, Székely Imrőtől; zongorán előadja Henne
Ilona k. a. 3. Szaval Szabó Jenő ur. 4. Moise ábránd,
Paganinitől (G. huron) és „Plevna nota“ (Magyar fanta-
sia), Hubay Jenőtől; Tolnai Ervinné ő ngsa zongora ki-
séréte mellett előadja Altman Leo ur. 5. „Magyar király
induló“, Huber Károlytól; zenekísérettel énekli a theol.
akad dalkara.

— **Meghívó.** Az alsófehérmegyei történelmi régé-
szeti és természettudományi egyesület 1891-ik év április hó
22-én d. u. 4 órakor Gyulafehérvárra a városház nagy-
teremében választmányi gyűlést tart, a melyre t.-cz vá-
lasztmányi tagok tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgy-
sorozata: 1) Elnöki megnyitó. 2) Titkári jelentés. 3) Az
ásatásokról való jelentés. 4) Az 1891-iki évkönyv tartal-
mának megállapítása. 5) Esetleges indítványok. Gyulafe-
hérvárrt, 1891. április hó 17-én. Az elnökség.

— **Tiszteletteljes kérelem a „KÖZÉRDEK“ t.**
olvasó közönségéhez. Több felől vett felhívás folytán
elhatároztam, hogy „Emlékezés N.-Enyed pusztu-
lására 1849. jan. 8.“ czím alatt a N.-Enyeden meg-
jelenő „Közérdek“ tárczájában közölt történelmi dolgoza-
tomat, a szükségesnek mutatkozó átdolgozás után külön
lenyomatban közre bocsátom. — Miután ezen bonyolult
drámai esemény részletes megírásához szükségeltető ada-
tokat, levéltárainknak felette hiányos voltak miatt nagy fá-
radással szedtem iminnen-amonnan össze s némelyekhez
ez ideig, legjobb igyekeztem daczára sem juthattam hozzá,
miután lehetőleg teljes s mindenekfelett hiteles dolgozat-
tal ohajtának szolgálni, miután e lap olvasói között lehet-
nek, kik a szóbanforgó dolgozathoz becses kiegészítő, eset-
leg helyreigazító adatok birtokában vannak, — ezen in-
dító okok alapján tisztelettel kérem fel a „Közérdek t. t.
olvasói közül mindazokat, kik ilyen adatok felett rendel-
keznek, sziveskedjenek azokat eredetiben, vagy hiteles
másolatban, avagy élő szóval, folyó május hó 15-ig hoz-
zám (Nagyenyed, Vár) juttatni. Szilágyi Farkas.

— **Üngyilkos pincérvő.** Balászfalván egy szepes-
égi csinos pincérvő oleanderlevél teával mérgezte meg
magát. Tettének oka ismeretlen.

— **A magyar ipar diádala.** A tüzoltószerek gyár-
tása terén nemcsak hazánkban, de a külföldön is csak kevés
iparosnak sikerül oly ritka szép eredményt elérni, mint
Walser Ferencz országoszerzte ismert gyárosnak, — kit
mélán illet meg a hazai tüzoltószerek gyártása terén az
uttörés érdeme. — Hogy mily nagy tevékenységet fej-
tett ki Walser Ferencz ez iparág fejlesztése érdekében,
élénken bizonyítja ama körülmény, hogy ez évben kész-
ült el az ő mintaszerűen berendezett gyárában a 10.000-
ik tűz-fecskeendő. — A hazai ipar iránt kiválóan érdeklődő
és irányadó körök a nem csekély fontosságu esemény
alkalmából méltányolni kívánták Walser Ferencz érdemeit.

— E czélra az országos iparegyesület vezérfőirai és a
tüzoltóság köréből bizottság alakult, hogy az esemény em-
lékére fényes ünnepélyt rendezzen, melyre a hazai tüz-
oltók vezérfőirain kívül mindazokat az előkelőségeket is
meghívta, kik a hazai gyáriparnak ez ága iránt érdeklőd-
ással viseltetnek. — A 10.000-ik fecskeendőt véletlenül
ép a magyar kikötő város Fiume vásárolta meg a fumei
tüzoltó-egyesület részére. A bizottság kebeléből ennek foly-
tán egy küldöttség alakult, hogy az ünnepélyre a Fiumé-
ban időző József főherceget, a városi hatóságok s a
fiumei kormány vezérfőirait meghívja. — A fényes ünnep-
ély e hó 11-én tartott meg a fővárosi vígadóban csaknem
háromszáz meghívott részvételével — Nemesak a fő-
városból, de az ország távolabbi vidékeiről, Fiuméből és
Zágrábról is számosan jelentek meg. Az ünnepély nap-
jára az ország minden részéből számtalan üdvözlő távirat
érkezett az ünnepelt gyárhoz. — A nagyszámu táviratok
közül különösen kiemeljük József főhercegnak Fiuméből
küldött következő táviratát: „Fogadja legőszintébb üdvöz-
letemet a magyar ipar és a hazai tüzintézményünk körül
szerzett kiváló érdemeihez. — Tartsa meg az Ur Isten
még sokáig hazánk javára. — József főherceg.“ Az üdvöz-
lők között látjuk gróf Khuen-Hédervárv horvát bán, gróf
Zichy Ágost fiumei kormányzó, Hertelendy József Horváth
Mihály, gróf Zichy József főispánok stb. üdvöletein kívül,
Gróf Széchenyi Ödön török altábornagy, a konstantinápolyi
tüzoltók főparancsnoka, Falk Miksa, Lukács György állam-
titkár, Gróf Batthyányi Lajos stbek táviratát. A keres-
kedelmi kamarák, tüzoltótestületek és magánosok ez élénk
érdeklődése az ünnepelt iránt, hiven fejezi ki azt az által-
ános meglepedést és örömet, melyet a hazai tüzoltó stb.
szerek gyártásának fölvirágzása országoszerzte keltett.

CSARNOK.

A vad tücsök.

— Elbeszélés. —

H. Well: után németből fordította: Jancsó Sándor.

(Vége)

Mosolygott, s egyik kezével lecsüngő haját hátra
dobta, miközben kézesklóján egy frissen vérző sebet
vettem észre, melyre kérdő arczczal tekintettem.

Ő elpirult, és halkán mondá:

— Oh, azok az ostoba kamaszok megint kövekkel
dobáltak utánam, egy eltalált és csuklómát megsebezte.
Könyvek tódultak szemembe. Ő lehajolt, megcsókolta
szempilláimat. Még halkabban, s mintegy susogva foly-
tatá:

— Igen, én meglehetősen gyorsan futottam, a gyerme-
kek csufolódva kiáltoztak és futottak utánam. De én
nem törődtem azzal s egy nagy kerülőt tettem, hogy ne
lássák, hogy hozzád jövök. Nem haragszol reám, hogy ne
ide jöttem?

Tagadólág inték fejemmel.

— És szeretsz te még engem egy kicsit, csupán
csak egy parányit?

Intettem és gyöngéden megszorítottam a kezét. —
Fejét mélyen lehajította, s egy könyecsepp hullott kezemre.

A nap sugarai a zöld lombos ágak közt átreztek,
tarka pillangók játszadozva repdestek a viruló virágok
közül és a közeli szántóföld felett, a magasban egy kis
pacsirta vidáman füttyörészve szelte a kék levegőt.

— Edgár, nekem bucsuznom kell! — hangja a
könyektől megtört. — Isten veled, örökre! . . .

Felakartam ugrani, de nyomban átölelt két göm-
bolyú, puha kar, s egy heves ajakpár nyomult szájamra.
Gyöngéden, szeliden, de mégis tüzesen és oadaólág! —
Igen, ugy csak a szerelem tud csókolni, csak az a csók
rejtget magában annyi boldogító édes érzést, melyet a
szerelem ad.

Bágyadtan zártam le szememeit; csend vala a kis
lugasban, csupán könnyű, határozatlan távozó léptek hal-
atszottak, egyre gyengébben, míg csendes lett minden.

Felakartam kelni, és kiáltani, de nem valék képes; a
könyektől elfultam. A gyenge szellő által felém hozva,
fájdalmasan és kínosan csegett fülemben:

— Isten veled, örökre!

Az aggodalmas, iszonyu órák elmúltak. Végre az
élet visszatért tagjaimba, s a meredétség megszűnt; fel-
tudtam kelni és kiálthattam. Kiáltozásomra semmi hang
nem válaszolt, — a Vadtücsök eltűnt.

Remegés szállta meg szívemet. Az én kis Tücskőm
itt volt, hogy istenhozzádot mondjon — örökre . . .

A házba rohantam, vettem a kalspomat, s a város
utcaín keresztül rohanva, az országutra értem. Az em-
bernek esodálkozva néztek utánam, de én erre nem ügyel-
tem; a nap égetően szórta sugarait, de én azt nem érez-
tem; a verejték nagy cseppekben gyöngyözött homloko-
mon, száradt nyelvem szájpaddalához tapadt, de erről
mit sem tudtam, Csak tovább, tovább!

Most az erdőbe értem, a fák között tova siettem, s
nemsokára a tó mellett állék.

— Tücsök, kedves kicsi Tücskőm!

Semmi felelet, semmi mozgás, csak titokzatos csend
körö-körül. Csupán a máskor oly csendes tó kezdett za-
jongani és hullámozni, vize magasan feltoronyosult, min-
dig magasabban.

Ott, ott a tó közepén egy felfordult sajka himbá-
lódzik a hullámok között . . .

— Oh Istenem, Tücsök, — az én Tücskőm meg-
halt! . . . Várj, im én is itt vagyok, én is jövök!

Órjögve kiáltottam fel, a vízbe akartam rohanni,
de eröm elhagyott és ájultam estem össze.

Kábultan és esodálkozva nyitottam fel szememeit.
Alkonyodott. Püstös, alacsony fedél alatt voltam, s egy
mohából és lombokból puhán összerakott ágyon feküdtem

— Hol vagyok én? A mint e felett gondolkozom,
neszt hallok magam mellett és egy édes, szelid hang
szólit meg:

— Edgár, felébredtél?

Villámgyorsan fordultam meg. A Vadtücsök állott
előttem.

— Tücsök?! Te élsz még? Nem vagy halott?

Halkan nevetett:

— Csendesen légy, s ne izgasd fel magad. Fogd,
ez jót fog tenni, — miközben egy cserép csészét nyuj-
tott felém, melyből mohón ittam a barna, füvekből ké-
szült folyadékot.

Azután csendesen fekre maradtam, s szemléltem a
Vadtücsök arcát, ki oldalt ült felém. Mily szelid és jó
vala az ma! — Gyöngéden fogtam meg kezét, ő felém
fordult s halkán kérdezé:

— Mikép kerültél a tóhoz Edgár?

— Én utánad szaladtam, mert nem akartam, hogy
valami rosszat tégy s új fájdalmat okozz.

Ő elpirult s fájdalmasan mosolygott.

— Igen — folytatám — te nagyon keserű fájdal-
mat okoztál nekem Tücsök, de azért mégis végtelenül
szeretlek téged.

Most zokogni kezdett.

— Légy csak csendesen kis Tücskőm. Mi feledni
fognak mindent, s a dacos Vadtücsök szelid és jó lesz
velem jó Hamburgba, s az én kedves, jó feleségem lesz.

— Edgár! — Szorosan átölelt és könyektől eláras-
tott arcát keblemre rejtette.

— Igen Tücsök, akarsz az enyém lenni, akarsz ve-
lem jönni?

Felemelte fejét és kimonodhatlan szeretettel nézett
reám; én átöleltem s pici száját megcsókoltam.

A sötétség oszladozott, s a nap sugarai áthatoltak
a kiesiny, szétört ablaktáblákon, s a füstös, fekete falak
megaranyozva csillogtak.

* * *

Hónapok teltek el azóta. A hamburgi komor bank-
háznak egy kis, barátságos szobájában egy fiatal, csinos
nő ül. Sötét hajfűrtök körítik kedves és kis halvány arc-
át; fekete szemei boldog szeretettel nyngosznak egy kis
gyermeken, mely öleiben fekszik és piciny kezeccskéivel
mosolyogva hadonász. — Csendesen lépek be, hallgata-
gon nézem a kedves képet, a fiatal anya felmeli fejét s
gyöngéden tekint reám. Én hozzá hajlok, megcsókolom
s fölébe suttogom:

— Nemde kedves kis Tücskőm, most mi sem
hiányzik boldogságunkból?

Ő mosolyogva int, s fejét szeretetteljesen hajtja
vállamra. A kis szobában boldog csend honol, csak kinn
zug a nagy városnak soha el nem némuló zaja.

Közgazdaság.

Ipartanmühelyek.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1890. évről szóló jelentéséből

A megelőző években nálunk nagyon sokat foglal-
koztak a szakipari oktatással, s ezzel foglalkozó folyóira-
taink a legkülönbözőbb javaslatokat tették ez irányban.
Legkivált pedig a polgári fiiskolák mellé fölállított tan-
mühelyek részére a legkülönbözőbb utakon keresték a
gyógyszert, mert most, több évi fennállásuk után, maguk
az illető intézetek igazgatói tették több alkalommal azt a
vallomást, hogy a varakozásnak megfelelni nem bírtak.
Sőt ismeretes dolog, hogy szakipari intézeteink legmag-
sabbjai ellen, értjük a közép ipartanodákat, nem egyszer
tették azt a kifogást, hogy az elméleti oktatás túlsulya
mellott a gyakorlati oktatás igényeinek megfelelni nem
bírnak s inkább közép színvonalon, a műegyetemet és az
alsóbb foku iskolákat végzett tanulók között álló theore-
tikusokat képeznek. Mig a viták ezek mellett folytak és
folytak, egész csendben Kolozsvárra a szakipari oktatás
más irányban lelt megoldást 1884 óta a keresk. ministe-
rium fennhatósága alatt, az u. n. „államilag segélyezett
építő, fa és vasipari tanmühelyek“-ben.

Az igazgatóság részletes, tanulmányserű jelentést
tevén, szemle alá vette a sok fajta ez irányú, különböző
oku iparoktatási intézményeket. Mert megfigyelendő kö-
rülmeny, hogy bárha hazánk a külföldi szakipari oktatás
kész intézményeit látta, vagy láthatta maga előtt, mégis
egyszerre sok irányban indultunk az oktatás emez ágá-
nak szervezéséhez. Így pl., hogy csak a főbbeket emlit-
sük meg, létesítette az állam az alsófoku ipari oktatást
I—III s a szükség szerint előkészítő osztálylyal. Ennek
feladata főképen azon ismereteket adni meg az iparos
tanoncoknak, a melyeket a 6 elemi korosztályban már
meg kellett volna kapniok, de oktatásban nem részestül-
vén, főlős számban olvasni sem tudnak.

Ezek mellett létesítettek részint az állam, részint
állam-segélylyel társulatok, sőt magánosok is, oly tanmü-
helyeket, a melyek csak gyakori iparüzés céljából adnak
oktatást elméleti folyam nélkül. Ilyenek a különböző szövő,
gyermekjáték faragászati és agyagipari tanmühelyek.

Létesített továbbá az állam felső népiskolák mellett
tanmühelyeket, a melyekben a növendékek a délelőtti
órákban a felső népiskola elméleti tárgyait hallgatják, a
délelőtti órákban a felső népiskola elméleti tárgyait hal-
gatják, a délutániakban gyakorlatot folytatnak. Ezekhez
szervezetükre nézve hasonló, csakhogy az elméleti dol-
gokban magasabb fokuak — mert a gyakorlatiokban nem
— a polgári fiiskolák IV—VI osztálya mellett tanmü-
helyek (asztalos és lakato). Végre legmagasabb fokon
létesítette ugyancsak az állam az u. n. középipar isko-
lákat, a milyen van az országban három: Budapeston
(hat szakosztálylyal) Kassán (gépészeti) és Brassóban
(asztalosipari szakosztálylyal).

Ezek kerés kivétellel tanügyi kormányuk alkotásai.
Melléttük aztán részint a kereskedelmi kormány párt-
fogásával, részint társulati, kamarai vagy törvényhatósági
segélylyel létesíttek iparmuzeumok (Budapesten a kor-
mány által felállítva, Kolozsvárt főleg kamarai kezdemény
és segély utján és M.-Vásárhelyt kivált városi segélylyel,

ipari szakrajz-tanfolyamok s más ipartanfolyamok, mint Temesvárt a mindennapos ipari iskolák s így létesültek a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara és Kolozsvár városa segítségével a „kolozsvári államilag segélyezett ipartanmühelyek” is.

Főbb említők röviden, hogy a hazai szakipari oktatás legmagasabb intézetei a közép ipartanodák, ezekhez közelítők a polgáris iskolai ipartanmühelyek s a kolozsvári ipar tanmühelyek. Ugyancsak említettük azt is, hogy az u. n. mesterséges tanmühelyek ellen, legyenek azok akár polgári iskolák, akár közép-ipartanodák mellett, általában ugyanaz az ellenvetés nyilvánul, t. i. hogy az elméleti képzés túlyomossága mellett nem nevelnek eléggé gyakorlati munkásokat. Nem vizsgáljuk most ez általános vélemény alaposágát. Annyi azonban bizonyos, hogy legyen bármily véleményben is különben valaki, ezekben a tanmühelyekben és közép-ipariskolákban az ipari szakoktatásnak ép oly fontossága nyilatkozik, a mint ez általában történik minden szakiskolában a maga körében s ha nem sikerült megoldaniok a legnehezebb feladatok egyikét, az elméleti és gyakorlati oktatás oly kapcsolatot, hogy egyik se nyomja el a másikat, hanem kellő egyensúlyban egymást kiegészítsék, nem egészen az ök hibája. Ez oly ideális állapot, a mely felé azonban törekedni kell s ezek bizonyosan törekednek is. Annyi tény, hogy a szakipari oktatás hiányait mindenütt körülbelül ugyanezen az elven alapuló iskolákkal skarták orvosolni; ámbár mindenütt érezték, hogy a tanmühelyi oktatás s az élet közt nincs meg a kellő folytonosság.

(Folyt. köv.)

A magyar-Francia biztosító részvénytársaság. Beniczky Ferencz ur ö méltósága elnökle alatt f. é. április hó 18-án tartotta közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentésből a következő figyelemre méltó adatokat közöljük. A díj- és illeték bevétele a tűzbiztosítási ágazatban 4,030,072 forintra; a jégbiztosítási ágazatban 507,080 forintra; a balesetbiztosítási ágazatban 47,311 forintra; az életbiztosítási ágazatban 792,907 frtra; az összes díjbevétele 5,377,271 forintba rugott. Viszonybiztosítási díjakra valamenyi ágazatban kiadott 150,6636 forint; károkért kifizetett a tűzágazatban 2,306,021 forint; a jégágazatban 482,822 forint; a balesetágszámban 4,920 forint; az életágazatban 186,812 forint; összesen 2,975,655 forint. Az intézet bevételei a társasági házak jövedelméből 308,952 frtra rugtak; az intézet tartalékai 4,923,073 forintot tesznek. A díjkövetkezménytárcza 7,784,680 forintot tartalmaz. A biztosítási tőke és járadék (életbiztosítási osztály) 19,076,764 forintot képvisel. Az intézet fenállása óta kártérítések fejében készpénzben ötvn millió forintnál többet fizetett ki.

A 35,054 forintot tevő tiszta nyereség nem osztatik el, hanem 32,240 forint kötes követelések tartalékalapja létesítésére fordítatik, és 2,814 forint új számlára átvitetik.

A társaság biztosítási tőkés az évi díjbevétele hozzászámításával 11,752,460 forintba rugnak. Az angol módszer szerinti 10 kros heti díju életbiztosítások meghonosítása által az intézet tényleges szükségletnek felelet meg és azzal főleg kevésbé módos néposztálynak alkalmat nyújtott az életbiztosítás áldásában voló részvételére.

Örömmel constáljuk a közgyűlés elé terjesztett zár számadásokból és jelentésekből, hogy ezen hazai intézet üzlete szép eredményekkel biztató felvirágzásnak indul és hogy az elmúlt 1890 évben, mely különösen a házakban működő biztosító intézetekre nézve válságosnak mondható, a mostoha viszonyok és az elemi csapások dacára ily szép eredményt tudott felmutatni, mely eredmény legnagyobb részben az igazgatóság erélyes, takarékos és szolid üzletvezetésének köszönhető.

NYILTÉR*)

A regále kötvények és az ezekre szóló járadék-szelvény birtokosainak becses figyelmébe ajánlom, hogy nevezett kötvényeket és járadék szelvényeket a napi árfolyam szerint a legmagasabb árrban fizetem.

A járadék-szelvényeknek kötvényekre leendő átváltoztatását gyorsan és minden külön jutalék felszámítása nélkül eszközölöm.

A vidéken az érintkezés könnyebbítése céljából nevezett papírok megvásárlásával **Nagynyeden Winkler János, és Gyulafehérvárt Jakabfy Albert** kereskedő urakat biztam meg nevemben.

6-8

Hutflesz Károly,
Kolozsvártt.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY. — **TÜRÖK BERTALAN**
Kiadótalajdonos: **WOKÁL JÁNOS.**

Selyem Grenadines fekete és színes, (valamint minden világos színben) 95 krtól 9 frt 25 krig. (18 minőség) — küld öltönyként bér és vámentesen **HEMNEBERG G. féle** (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyár rakták **ZÜRICH.** Mintákat szívesen küld. Megkeresés levelekre 10 kros bélyeg.

Sz. 808-891.
bánya.

Hirdetmény.

A gyulafehérvári e. f. kir. törvényszék, mint bányabíróság közzé teszi, hogy Tabakovics Janos végrehajtást vezetőnek az Árpád bányatársulat végrehajtást szenvedő elleni ügyében 1000 frt és járulékaí iránt az árverést elrendelte.

Az árverési feltételek a következők:

I.
Árverés tárgyát képezi az Árpád bányatársulatnak a bk. IV. köt. 67-68 és 665-270. lapján bejegyzett Árpád, Gizella, Ida, Ágnes, Ilona, Irén és Panna védnevi bányatelkei.

II.
Az I. alatti ingatlanok Verespatak községében az előjáróság épületeiben leendő eladására két határnap tűzött ki és pedig az első 1891. évi május hó 15-ik napján, a másik pedig 1891. évi június hó 27-ik napján mindíg d. e. 9 órára, oly kijelentéssel, hogy az első határnapon az ingatlanok csak a becsáron, vagy azon felül, — a második határnapon pedig a becsáron alól is a legtöbbet ígérőnek fognak eladatni.

III.

Az ingatlanok kikiáltási ára 620 frt vagyis a becsár.

IV.

Árverezni ohajtók végrehajtató kivételével kötelesek, a becsár 10%-át vagyis 62 frt bányapénzt készpénzben, avagy orodék képes értékpapírokban a kiküldött kezéhez az árverés alkalmával letenni, avagy annak a bíróságnál bírói letéthe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni.

V.

Vásárló köteles a vételár készpénzben 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a másodikat 30 nap alatt és a harmadikat 45 nap alatt az árverési napjától számított 6%-os kamatokkal együtt a gyulafehérvári m. kir. adóhivatalhoz befizetni; a bányapénz az utolsó részletbe lévén beszámítandó. Végrehajtató csak a követelést meghaladó vételár többletet köteles a sorrendi végzés jogerőre jutásáig befizetni.

VI.

Az ingatlan utáni adókat és más terheket az árverés napjától kezdve vásárló köteles hordozni úgy az átruházási illetéket is!

VII.

Vásárló az árverés jogerőre jutásával az ingatlan birtokába lép, — a tulajdonjogot azonban csak a vételár teljes lefizetésével nyeri meg, mely esetben annak bányakönyvi bekebelezési hivatalból fog eszközöltetni.

VIII.

A mennyiben vevő az árverés feltételek bármely pontjának a kijelölt időben eleget nem tenne a megvásárolt ingatlan a jelzálogos hitelezők bármelyikének vagy az adósnak kérésére a vevő veszélyére és költségére egyetlen határidő kitűzése mellett újabb becsú nélkül a becsáron alól is újbol el fog árvereztetni s a legtöbbet ígérőnek el fog adatni s a késedelmes vevő felelős leendő új peres feleknek, mint a jelzálogos hitelezőknek az általa ígért árért és minden kárért.

IX.

A mennyiben a jelzálogos hitelező beleegyezik ennek követelése a vételárba betudható s azt vevő a vételár erejéig a bíróság utalványozása szerint átvenni köteles. Az árverés Eerespatak község előjárósága irodájában fog megtartatni.

Felhívotnak mindazok, kik habár külön értesítést nem is vettek magokat a nyilvánkönyvi bejegyzés által az eladandó ingatlanokra jelzálogi jogot nyerteknek vélik, hogy azt az eladásig annál bizonyosabban bejelelték, mivel ellenesben csak maguknak tulajdonit-hatják, ha a vételár felosztása az ő hírok nélkül fog megtörténni s ha e miatt a mennyire a vételár kimerítették, kik fognak záratni.

Végül felhívotnak minden jelzálogos hitelezők, kik nem ezen bíróság székhelyén, vagy ennek közelében laknak, hogy jogaiknak a vételár felosztása alkalmával megóvás végett ezen bíróság székhelyén megbizottat rendeljenek s az eladás előtt azoknak nevét és lakását bejelelték, mivel ellenesben azok részére, kik ezen bajjelentést elmulasztják az ő veszélyükre és költségükre hivatalból fog képviselő nevezetni, kinek kezéhez a további kézbesítések eszközöltetni fognak.

A gyulafehérvári kir. törvényszék bányá bíróságának 1891. február 3-án tartott üléséből.

Szentmiklósi. Zsako István, elnök.

186. szám
1891. évgr.

Arverési hirdetmény

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróóság 310. 1891. sz. végzése által Bétsi Schubert Gusztáv javára ab rudbányai Selmecey Arthur ellen 111 frt 18 kr tőke, ennek 1891. év jan. hó 1. napjától számítandó 6%-os kamatai és eddig összesen 25 frt 25 kr perköltség követelés erejeig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 891. 11/2. foglalt és 758. frtra becsült 2 foglaltási jegyzőkönyv 37. tételei alatt, alap és felülfoglalt 1 Gotlib-féle könyvnyomda, kézi sajtó, teljesen felszerelve, 4s a hozzá tartozó eszközök, 2 arany karikagyűrű, 1 ezüst óra, 2 ezüst irgomb és 1 reud férfi ruhából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az Abrudbányai kir. járásbíróási idézet sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen vagyis alperes lakásán Abrudbányán leendő eszközölésére 1891. év május hó 12. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzött és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívotnak minbazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltet volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnek vagy irásban avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1891. április 18.

Szabo Lajos, kir. bír. végrehajtó.

Cs. és kir.

szabad.

„ADRIAL” biztosító-társulat

— alapított 1838-ban. —

Vagyonbiztonsági tőkéje: 28 millió forint.

Intézője: báró Podmaniczky Frigyes.

Fentebbi biztosító intézet, mely 53 éves fennállása óta 146 millió forintot fizetett ki készpénzben károk fejében, elfogad biztosításokat a legolcsóbb díjtételek mellett.

a) Az emberek életére; időleges díjzétéssel; kihazasítási biztosítások gyermekek számára; tökefizetések halálesetére; vegyes biztosítás életbenlét vagy halál bekövetkeztével, évi járadékok biztosítás stb.

b) Baleset biztosítások; ugyeseknek halál, állandó- és ideiglenes munkaképtelenség esetére; ugyszintén csoport biztosításnak gyári-, mezőgazdasági irodahivatalnokokat illetőleg, valamint testületek részére.

c) Tűz-biztosítások, tűz, villám, vagy robbanás által okozható károk ellen.

d) Szállítási és jégkárok ellen. Előfordulandó károk a legméltányosabban megállapítva pontosan lesznek kifizetve.

A cs. és kir. szab. Adriai biztosító társulat erdélyrészi vezérügynöksége Kolozsvártt.

SZEKULA AKOS,
vezérfelügyelő.

KISS,
titkár.

Gróf TELEKI LÁSZLÓ,
főhivatalnok.

3-3

Légen szárított természetes istálló-trágya

darabokban és zuzott állapotban

NEUMAN TESTVÉREK

aradi cégtől

50%-nál több szerves anyaggal.

Vagy	Víz	—	—	—	8%	Összes vilsav (foszforsav) mennyiség	3.16%
elemzés:	Szerves alkatrészek	—	—	—	35%	Szerves légeny (Organ Stickstoff)	2.90%
	Hamu	—	—	—	57%	Káli	1.45%
	Vízben oldható vilav	—	—	—	1.28%	Vilsavas (foszforsavas) káli	2.46%

Ára 100 métermázsánként 160 forint az aradi állomásra szállítva, zuzott állapotban 200 frt.

Kizárólagos képviselő Magyarországra, Horvátországra és Slavonia részére

SZÁVOSZT ALPHONZNÁL BUDAPESTEN

V. ARANY-JÁNOS UTCA 11., hol minden felvilágosítás készséggel megadatik.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagynyeden.